

Etusivu>Hae oikeusalan ammattilaisia>Asiantuntijahaku

Znajdź biegłego

Tšekki

I. Wykazy i rejestry biegłych

W Republice Czeskiej prowadzi się oficjalny wykaz biegłych.

Zgodnie z § 15 ustawy nr 254/2019 o biegłych, biurach biegłych i instytucjach biegłych („ustawa o biegłych”) wdrożonej rozporządzeniem wykonawczym Ministerstwa Sprawiedliwości nr 503/2020 z dnia 26 listopada 2020 r. wykaz biegłych jest publicznie dostępny.

Wykaz biegłych jest dostępny [tutaj](#). W wykazie tym figurują również biura i instytucje biegłych uprawnione do dokonywania czynności biegłego.

Wykaz biegłych prowadzi Ministerstwo Sprawiedliwości.

Zgodnie z § 5 ust. 1 ustawy o biegłych wdrożonej rozporządzeniem nr 503/2020 biegli, którzy chcą zostać uwzględnieni w wykazie, muszą spełnić następujące kryteria:

mieć siedzibę statutową, stałe miejsce zamieszkania, adres kontaktowy lub zarejestrowane miejsce pobytu cudzoziemca w Republice Czeskiej;

mieć wymagany poziom wykształcenia (w miarę możliwości dyplom ukończenia studiów uniwersyteckich; w przeciwnym razie najwyższy możliwy do uzyskania poziom wykształcenia);

mieć co najmniej pięcioletnie czynne doświadczenie zawodowe w odpowiedniej dziedzinie i w odpowiednim sektorze;

dysponować dokumentem potwierdzającym uzyskanie dodatkowego wykształcenia specjalistycznego lub certyfikatem potwierdzającym nabycie określonych kompetencji zawodowych (w odniesieniu do dziedzin i sektorów wymienionych w załączniku 2 do rozporządzenia wykonawczego nr 505/2020);

mieć pełną zdolność do czynności prawnych (pełną zdolność procesową);

mieć status osoby niekaranej (w wykazie nie można uwzględnić osoby, która została skazana prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwo związane z wykonywaniem obowiązków biegłego lub prowadzeniem działalności gospodarczej popełnione umyślnie lub w wyniku zaniedbania, chyba że wyrok skazujący nie został wpisany do rejestru karnego i w związku z tym uznaje się, że dana osoba nie została skazana);

dysponować wymaganym zapleczem materiałowym i technicznym oraz sprzętem;

złożyć egzamin wstępny organizowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości;

nie znajdować się w stanie upadłości;

na przestrzeni ostatnich pięciu lat nie mieć cofniętych uprawnień do wykonywania zawodu biegłego z uwagi na dopuszczenie się poważnych lub powtarzających się naruszeń obowiązków biegłego oraz

w ciągu ostatnich trzech lat nie zostać ukaranym grzywną w wysokości co najmniej 100 000 koron czeskich z tytułu dopuszczenia się przestępstw wymienionych w ustawie o biegłych.

Prowadzenie biura lub instytucji biegłych wiąże się z koniecznością spełnienia określonych warunków przewidzianych w § 6 i 7 ustawy o biegłych.

Zarejestrowanie biegłego wymaga złożenia przez niego przysięgi. Treść przysięgi brzmi: „Przysięgam, że działając w charakterze biegłego, będę przestrzegać prawa, dokonywać czynności w bezstronny i niezależny sposób, w pełni wykorzystywać całą posiadaną przeze mnie wiedzę i dbać o jej dalsze poszerzanie, a także zachowywać poufność informacji, z którymi zapoznam się podczas pełnienia obowiązków biegłego”.

Jeżeli biegły chce figurować w wykazie, musi wystąpić ze stosownym wnioskiem do Ministerstwa Sprawiedliwości.

Nie musi jednak zobowiązać się do przestrzegania określonego kodeksu postępowania ani kodeksu etyki.

Biegłego można wykreślić z wykazu z jednego z następujących powodów:

śmierć biegłego lub likwidacja biura bądź instytucji biegłych;

złożenie przez biegłego oświadczenia o zaprzestaniu wykonywania zawodu biegłego;

uprawnienie się do cofnięcia przysięgi przysługujących biegłemu uprawnień do wykonywania zawodu biegłego.

Kwestie związane z wygaśnięciem prawa do wykonywania zawodu biegłego w rezultacie cofnięcia uprawnień przysługujących biegłemu przez Ministerstwo reguluje § 14 ust. 1 ustawy o biegłych. Przepis ten ma zastosowanie, jeżeli biegły nie spełnia już warunków, na których został wyznaczony, nie przedstawił dowodu potwierdzającego, że jest objęty obowiązkowym ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej, był niezdolny do wykonywania obowiązków biegłego przez dłuższy czas z przyczyn zdrowotnych, zawodowych lub z innych ważnych względów, pozostaje nieaktywny zawodowo z innego powodu (sporządził mniej niż trzy opinie biegłego na przestrzeni ostatnich pięciu lat) bądź poważnie lub uporczywie narusza obowiązki spoczywające na nim zgodnie z ustawą o biegłych.

Wykaz biegłych jest regularnie aktualizowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Biegłego można znaleźć za pomocą [wyszukiwarki](#). Wyszukiwarka ta obejmuje wszystkich biegłych oraz wszystkie biura i instytucje biegłych.

Biegli figurujący w wykazie są uszeregowani według dziedziny, którą się zajmują, sektora, w którym prowadzą działalność, oraz – w stosownych przypadkach – swojej specjalizacji. Obecnie w ustawie o biegłych przewidziano 52 główne dziedziny wiedzy specjalistycznej. W załączniku 1 do rozporządzenia wykonawczego nr 505/2020 zawarto wykaz sektorów wchodzących w skład poszczególnych dziedzin wiedzy specjalistycznej biegłych.

Biegli muszą wprowadzać szczegółowe informacje na temat wykonywanej przez siebie pracy w dostępnym zdalnie rejestrze opinii biegłych prowadzonym przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

II. Kwalifikacje biegłego

Wyłącznie osoby, które mają wymagany poziom wykształcenia i które wypracowały minimalny okres doświadczenia zawodowego w swojej dziedzinie i w swoim sektorze specjalizacji, mogą zostać powołane jako biegli. Wykonywanie zawodu biegłego nie wiąże się z koniecznością członkostwa w organizacji zawodowej zrzeszającej biegłych.

W niektórych dziedzinach i sektorach wiedzy eksperckiej na biegłego, który zamierza się w nich specjalizować, nałożono jednak wymóg uzyskania świadectwa potwierdzającego dysponowanie określonymi kompetencjami zawodowymi, wydanego przez samorząd zawodowy o obowiązkowym członkostwie ustanowiony zgodnie z obowiązującym prawem – jednym z takich sektorów jest np. sektor budowlany (zgodnie z załącznikiem 2 do rozporządzenia wykonawczego nr 505/2020).

Biegli są zobowiązani do aktualizowania lub poszerzania swojej wiedzy. W procesie szkolenia i doskonalenia zawodowego biegłych bierze udział Ministerstwo Sprawiedliwości.

III. Wynagrodzenie biegłego

Kwestie związane z wynagrodzeniem biegłych regulują postanowienia umowy ze stroną zwracającą się o sporządzenie opinii biegłego albo przepisy ustawy o biegłych i rozporządzenia wykonawczego nr 504/2020 dotyczące wynagrodzenia biegłych.

Przewidziano określone ograniczenia dotyczące sposobu wynagradzania biegłych. Jeżeli stroną zlecającą sporządzenie opinii biegłego jest organ publiczny (np. sąd lub organ administracji), nie dopuszcza się możliwości ustalenia wysokości wynagrodzenia w drodze umowy.

Poza wynagrodzeniem biegły jest uprawniony do zwrotu poniesionych wydatków pieniężnych oraz do rekompensaty z tytułu poświęconego czasu, z uwzględnieniem czasu dojazdów w celu dokonania czynności zawodowych w miejscu innym niż siedziba statutowa biegłego.

Biegli wyznaczeni przez sąd mogą otrzymywać zaliczki na poczet wynagrodzenia.

Kwestie związane z wypłacaniem biegłym wynagrodzenia uregulowano w następujący sposób:

Postępowanie cywilne

Wynagrodzenie biegłych uwzględnia się w kosztach postępowania. Każda ze stron ponosi koszty własne oraz koszty swoich pełnomocników. Sąd zobowiązuje stronę przegrywającą sprawę do zwrotu stronie, której roszczenie uwzględniono w całości, kosztów poniesionych przez nią w toku skutecznego dochodzenia lub obrony przysługujących jej praw. Jeżeli roszczenie strony zostało uwzględnione tylko częściowo, sąd dokonuje sprawiedliwego podziału kosztów postępowania między strony lub zarządza, że żaden z uczestników postępowania nie będzie uprawniony do zwrotu kosztów postępowania. Na podstawie wyników postępowania Skarb Państwa jest uprawniony do otrzymania od stron zwrotu poniesionych kosztów postępowania, chyba że przewiduje się, że strony zostaną zwolnione z opłat sądowych.

Postępowanie karne

Odpowiedzialność za pokrycie kosztów koniecznych do przeprowadzenia postępowania karnego, uwzględniając postępowanie egzekucyjne, spoczywa na Skarbie Państwa. Oskarżony uznany za winnego zarzucanych mu czynów na mocy prawomocnego wyroku sądu jest zobowiązany uiścić płatność ryczałtową na rzecz Skarbu Państwa w charakterze zwrotu z tytułu poniesionych kosztów, w tym również w przypadku, gdy w toku postępowania zwrócono się o sporządzenie opinii biegłego. Koszty przekraczające kwotę tej płatności ryczałtowej ponosi w całości Skarb Państwa. Z zastrzeżeniem określonych wyjątków Skarb Państwa nie ponosi kosztów sporządzenia opinii biegłego, jeżeli organy państwa nie zwróciły się o sporządzenie takiej opinii.

IV. Odpowiedzialność biegłego

Zgodnie z ustawą o biegłych biegli ponoszą odpowiedzialność za popełnione przez siebie przestępstwa (§ 39) lub za ewentualne popełnienie przestępstwa krzywoprzysięstwa i przedstawienia fałszywej opinii biegłego, jeżeli przedstawiona przez niego opinia była fałszywa, poważnie zniekształcona lub niekompletna (§ 346 ustawy nr 40/2009, kodeks karny).

W ustawie o biegłych przewidziano również szczególną odpowiedzialność biegłych na gruncie prawa prywatnego. Biegli są zobowiązani do zapłaty odszkodowania z tytułu wszelkich szkód wyrządzonych w związku z dokonywanymi przez nich czynnościami. Z odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę zwalnia się jednak biegłego, który jest w stanie wykazać, że nie mógłby zapobiec wystąpieniu szkody nawet w przypadku dołożenia wszelkich starań, jakich można by od niego rozsądnie oczekiwać.

Zakres odpowiedzialności biegłego nie podlega ograniczeniu z mocy prawa.

Biegły jest zobowiązany wykupić ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, z którego pokrywa się koszty związane z odpowiedzialnością za szkody wyrządzone w toku dokonywanych przez niego czynności.

V. Dodatkowe informacje na temat postępowania z udziałem biegłego

Najważniejsze akty prawne regulujące kwestie związane z działalnością biegłych w Republice Czeskiej to ustawa nr 254/2019 o biegłych, biurach biegłych i instytutach biegłych, ustawa nr 99/1963 – kodeks postępowania cywilnego, ustawa nr 141/1961 – kodeks postępowania karnego i ustawa nr 500/2004 – kodeks postępowania administracyjnego

Przepisy ogólne dotyczące wyznaczania biegłych przez organy publiczne są podobne do przepisów dotyczących ich powoływania w postępowaniach przed sądami cywilnymi, karnymi i administracyjnymi.

Tytułem „biegły”, „biuro biegłych” i „instytut biegłych” mogą posługiwać się wyłącznie upoważnione osoby.

W systemie prawnym Republiki Czeskiej nie dokonuje się rozróżnienia między biegłymi wyznaczonymi przez sąd, biegłymi technicznymi, biegłymi w dziedzinie prawa ani żadnego innego rodzaju biegłymi.

W wykazie biegłych figuruje łącznie około 6 000 biegłych.

1. Wyznaczenie biegłego

Biegły może zostać wyznaczony przez sąd, inny organ publiczny lub strony postępowania.

W postępowaniu cywilnym i w postępowaniu przed sądami administracyjnymi nie dopuszcza się możliwości wyznaczenia biegłego przed wszczęciem postępowania.

Jeżeli chodzi o postępowanie karne, § 105 ust. 1 kodeksu postępowania karnego stanowi: „Jeżeli wyjaśnienie okoliczności faktycznych o istotnym znaczeniu dla przebiegu postępowania karnego wiąże się z koniecznością skorzystania z wiedzy eksperckiej, organ biorący udział w postępowaniu karnym występuje o sporządzenie opinii biegłego. Jeżeli opinia ta okaże się niewystarczająca z uwagi na stopień złożoności badanego zagadnienia, organ biorący udział w postępowaniu karnym wyznacza biegłego. Biegłego wyznacza organ biorący udział w postępowaniu karnym w toku postępowania przedsądowego, jeżeli organ ten (np. funkcjonariusz policji lub prokurator) uzna wydanie opinii biegłego za konieczne do podjęcia decyzji; w przeciwnym wypadku biegłego wyznacza prokurator, jeżeli sprawa została przekazana do zebrania dodatkowych dowodów, bądź przewodniczący składu sędziowskiego, jeżeli sprawa jest już przedmiotem postępowania sądowego. O wyznaczeniu biegłego powiadamia się oskarżonego, a w toku postępowania sądowego – prokuratora. Inne osoby powiadamia się o wyznaczeniu biegłego w przypadku konieczności podjęcia przez nie określonych działań lub wyrażenia zgody na dokonanie określonych czynności przez biegłego, np. umożliwienia mu uzyskania dostępu do określonego miejsca”.

1a. Wyznaczenie przez sąd

Sąd może wyznaczyć biegłego, jeżeli nie dysponuje wiedzą specjalistyczną niezbędną do rozstrzygnięcia określonej kwestii. W prawie cywilnym i karnym przewidziano również przypadki, w których wyznaczenie biegłego jest obowiązkowe (w niektórych sytuacjach obowiązek wyznaczenia biegłego wynika również z orzecznictwa). Biegłych można powoływać w toku postępowania prejudycjalnego lub przedsądowego.

§ 105 ust. 1 ustawy nr 141/1961 – kodeks postępowania karnego stanowi: „Jeżeli wyjaśnienie okoliczności faktycznych o istotnym znaczeniu dla przebiegu postępowania karnego wiąże się z koniecznością skorzystania z wiedzy eksperckiej, organ biorący udział w postępowaniu karnym występuje o sporządzenie opinii biegłego. Jeżeli opinia ta okaże się niewystarczająca z uwagi na stopień złożoności badanego zagadnienia, organ biorący udział w postępowaniu karnym wyznacza biegłego”.

Procedura wyznaczania biegłych na potrzeby postępowania przed sądem cywilnym, karnym i administracyjnym jest zasadniczo taka sama.

Na biegłych spoczywa zobowiązanie prawne do zgłaszania wszelkich przypadków konfliktu interesów.

Jeżeli w danej sprawie biegłego wyznacza sąd, korzysta w tym celu z wykazu biegłych. O ile pozwalają na to okoliczności danej sprawy, wyznacza się biegłych mających siedzibę statutową lub adres kontaktowy w okręgu, w którym znajduje się siedziba lub oddział danego sądu regionalnego. Jeżeli w

wykazie nie figuruje żaden taki biegły lub jeżeli żaden zarejestrowany biegły nie jest w stanie sporządzić opinii, sąd może wyjątkowo wyznaczyć osobę nieuwzględnioną w wykazie biegłych – tzw. „biegłego wyznaczonego przez sąd na zasadzie *ad hoc*” (§ 26 ustawy o biegłych) – i powierzyć mu zadanie sporządzenia opinii biegłego.

1b. Wyznaczenie przez strony

Strony postępowania mogą wyznaczyć biegłego w dowolnej chwili. Opinie biegłych sporządzane przez biegłych (figurujących w krajowym wykazie biegłych) wyznaczonych przez stronę uznaje się za równoważne opinii sporządzonej przez biegłego wyznaczonego przez sąd. Taka opinia musi jednak zawierać klauzulę biegłego, że jest on świadomy konsekwencji, z jakimi wiąże się umyślne sporządzenie fałszywej opinii biegłego (§ 127a kodeksu postępowania cywilnego; § 110a kodeksu postępowania karnego).

Strony nie są zobowiązane postępować zgodnie z jakąkolwiek określoną procedurą przy wyznaczaniu biegłego. Opinia biegłego musi jednak zawierać informacje o tym, czy biegły otrzymuje wynagrodzenie na podstawie umowy zawartej ze stroną, przy czym wypłata tego wynagrodzenia nie może być uzależniona od rezultatu pracy biegłego.

Ten sam biegły nie może zostać jednocześnie wyznaczony przez obydwie strony postępowania sądowego.

Sąd nie może nakazać obydwu stronom wspólnego wyznaczenia tego samego biegłego (np. w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu jest niska, lub w sprawach rozpoznawanych w trybie przyspieszonym) zamiast zapewnienia każdej z nich możliwości wyznaczenia własnego biegłego.

Strony sporu muszą udzielić biegłemu szczegółowych instrukcji oraz zadawać mu pytania, na które powinien on odpowiedzieć.

2. Postępowanie

2a. Postępowanie cywilne

Jeżeli sąd ma wątpliwości co do prawidłowości opinii biegłego lub jeżeli opinia biegłego jest niejasna bądź niekompletna, biegłemu należy nakazać doprecyzowanie opinii lub przedstawienie dodatkowych informacji. Jeżeli biegły nie spełni tego żądania, sąd zleci dokonanie weryfikacji tej opinii innemu biegłemu. W toku rozprawy biegłych przesłuchują zazwyczaj obydwie strony.

Sąd nigdy nie jest związany treścią opinii biegłego. Opinia biegłego ma taką samą wartość dowodową jak każdy inny dowód, a sędzia jest zobowiązany do poddania jej obiektywnej ocenie, biorąc pod uwagę inne dowody zgromadzone w sprawie. Nie przyjmuje się domniemania prawidłowości opinii wydanej przez biegłego wyznaczonego przez sąd. Opinia sporządzona przez biegłego wyznaczonego przez stronę ma taką samą wartość dowodową jak opinia sporządzona przez biegłego wyznaczonego przez sąd.

Strony mogą wnieść sprzeciw wobec opinii biegłego, aby zakwestionować zawarte w niej ustalenia.

Nie przewidziano żadnej procedury, w ramach której biegli mogliby spotkać się przed rozprawą lub zostać przesłuchani przez stronę przeciwną w celu uszczegółowienia zakresu opinii i przedstawienia różnic opinii sądowi. Biegli mogą kontaktować się ze stronami w toku postępowania, nie mogą jednak przedstawić opinii w przypadku wątpliwości co do ich bezstronności.

Jeżeli biegły uzyska informacje o jakichkolwiek okolicznościach mogących skutkować jego wyłączeniem z udziału w postępowaniu, musi niezwłocznie powiadomić o nich stronę, która zwróciła się o sporządzenie opinii. Analogiczny obowiązek spoczywa również na stronach postępowania. Decyzję w przedmiocie wyłączenia biegłego podejmuje organ, który wyznaczył biegłego.

Strony postępowania są zobowiązane do współpracy z biegłymi. W niektórych przypadkach strony wzywa się do poddania się badaniu przeprowadzanemu przez biegłego lub do udzielenia odpowiedzi na jego pytania.

W szczególności biegły nie musi organizować spotkań z udziałem stron w celu zapoznania się z ich uwagami.

1. Opinia biegłego

Opinia biegłego musi być kompletna, zgodna z prawdą i możliwa do zweryfikowania. Wymogi formalne, jakie musi spełniać opinia biegłego, przedstawiono w § 27 i 28 ustawy o biegłych oraz w rozporządzeniu wykonawczym nr 503/2020.

Wymagane elementy opinii biegłego:

strona tytułowa;

cel opinii;

wykaz źródeł;

ustalenia;

opinia;

uzasadnienie o poziomie szczegółowości wystarczającym do umożliwienia dokonania przeglądu;

wnioski;

załączniki;

klauzula biegłego;

odcisk pieczęci biegłego;

podpis (kwalifikowany podpis elektroniczny w przypadku opinii w formie elektronicznej).

Biegły nie jest zobowiązany do sporządzenia opinii wstępnej.

W opinii biegły nie musi odnosić się do argumentów stron wykraczających poza zakres zadań powierzonych mu przez sąd.

Biegli są zobowiązani dokonywać czynności osobiście i wyłącznie w dziedzinie, sektorze oraz – w stosownych przypadkach – obszarze specjalizacji, w których są uprawnieni do występowania w charakterze biegłych, z zachowaniem należytej staranności, niezależności i bezstronności oraz przy dotrzymaniu uzgodnionych lub wyznaczonych terminów. Biegli mogą – za zgodą osoby zwracającej się o sporządzenie opinii – wyznaczyć konsultanta odpowiedzialnego za zbadanie kwestii pobocznych.

Podczas wykonywania powierzonych im obowiązków biegli są zobowiązani do zachowania poufności.

Biegły może odmówić sporządzenia opinii biegłego wyłącznie w przypadkach przewidzianych w obowiązujących przepisach (§ 19 ustawy o biegłych).

Biegli wydają opinie w formie pisemnej. W obowiązujących przepisach dopuszcza się możliwość wydania opinii biegłego w formie elektronicznej lub ustnej, jeżeli strona, która wystąpiła o jej sporządzenie, wyrazi na to zgodę.

Biegli mogą zostać poproszeni o potwierdzenie, uzupełnienie lub wyjaśnienie swojej opinii przed sądem.

2. Rozprawa sądowa

Biegli muszą stawić się na posiedzeniu wstępnym na wezwanie sądu.

Są oni również zobowiązani do stawienia się na rozprawie, aby odpowiedzieć na pytania sądu i stron, jeżeli zostaną do tego wezwani.

W toku rozprawy biegłych przesłuchują zazwyczaj obydwie strony.

Informacje przedstawione na tej stronie zgromadzono w ramach projektu „Znajdź biegłego”. Przekazały je osoby wyznaczone do kontaktów w poszczególnych państwach przez Europejski Instytut Ekspertyz i Biegłych Sądowych (EEEI).

Ostatnia aktualizacja: 12/09/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.